

1. søndag i fasten

af *Katrine Winkel Holm*

Så blev Jesus af Ånden ført ud i ørkenen for at fristes af Djævelen. Og da han havde fastet i fyrre dage og fyrre nætter, led han til sidst sult. Og fristeren kom og sagde til ham: »Hvis du er Guds søn, så sig, at stenene her skal blive til brød.« Men han svarede: »Der står skrevet: ›Mennesket skal ikke leve af brød alene, men af hvert ord, der udgår af Guds mund.‹ « Da tog Djævelen ham med til den hellige by, stillede ham på templets tinde og sagde til ham: »Hvis du er Guds søn, så styrtdig ned. For der står skrevet: ›Han vil give sine engle befaling, og de skal bære dig på hænder; så du ikke støder din fod på nogen sten.‹ « Jesus sagde til ham: »Der står også skrevet: ›Du må ikke udæske Herren din Gud.‹« Igen tog Djævelen ham med sig, denne gang til et meget højt bjerg, og viste ham alle verdens riger og deres herlighed og sagde til ham: »Alt dette vil jeg give dig, hvis du vil kaste dig ned og tilbede mig.« Da svarede Jesus ham: »Vig bort, Satan! For der står skrevet: 'Du skal tilbede Herren din Gud og tjene ham alene.« Da forlod Djævelen ham, og se, der kom engle og sørgede for ham.

PRÆDIKEN

For nogle måneder siden så jeg det sted, hvor Jesus blev fristet af Djævelen, sådan som vi hører det i dagens evangelium. I hvert fald var de munke, der befandt sig på stedet overbevist om at deres kloster lå præcis på det sted, hvor Djævelen tog Jesus hen og tilbød ham magten over hele verden.

Det var et malerisk sted – et højt bjerg midt ude den vilde og øde Judæaørken. Det var selvfølgelig en oplevelse at se. Alligevel har jeg det sådan, at når jeg hører om Jesu fristelser, så er det *ikke* det sted, jeg ser for mit indre blik. Når jeg læser teksten er det derimod det billede fra den franske kunstner Gustave Dorés billedbibel, der dukker op i bevidstheden.

På en måde er det urimeligt. Bjerget i Judæaørkenen har meget større sandsynlighed for at ligne stedet end et billede lavet af franskmand på mange, mange kilometers afstand og på mange, mange århundreders afstand af begivenheden. Men når vi danner billeder, så er det nu engang ikke altid fornuften der styrer os. Det, vi én gang, måske tidligt, i livet har fået ind på nethinden, bliver siddende. Sådan har jeg det med Gustave Dorés billedbibel – og jeg tror ikke jeg er den eneste. Og billedet illustrerer da også præcist, hvad der sker i teksten:

Djævelen er – om man så må sige – en rigtig Djævel. Han har horn i panden, og vinger på ryggen, som den faldne engel han er. Og så er han en *han* – og det er i

tankevækkende, at dét aldrig har skabt protester og ønsker om omredigering. Den onde må gerne være en mand i modsætning til Vorherre, som for tiden sine steder i hvert fald helst skal være en kvinde eller af intetkøn.

Men tilbage til teksten: Som en effektiv sælger tilbyder Djævelen Jesus al magt i verden. Der er kun én lille ting, Jesus skal gøre til gengæld: Han skal bare lige lægge sig på knæ og tilbede Djævelen. Herregud, det er jo i grunden en lille ting. Bare et symbolsk kniks og så får Jesus til gengæld al den magt, han kunne ønske sig.

Det minder om det krav som de første kristne blev mødt med i Romerriget: Bøj knæ for kejseren og ær ham som en Gud. Det er jo bare et symbol. Men symboler er aldrig tomme. De første kristne – de mest standhaftige af dem vel at mærke – nægtede med henvisning til Det første bud, og Jesu afvisning i dag er den samme: Du må ikke have andre guder end mig. Det er Ham, du skal tilbede og ham alene.

Rank og roligt vender Jesus blikket væk fra Fristeren og siger nej. Sådan fremstilles det på Dorés billede. Og her kan vi måske gå lidt i rette med billedet. For Jesus virker helt upåvirket. Stenrolig og helt ufristet. Næsten overmenneskelig i sin stoiske afvisning. Fristelserne må jo ellers være fristende. Fyrre dage har Jesus fastet, og så får han tilbuddet om, at stenene omkring ham kan blive til brød.

Det er ikke så lidt! Det ved enhver, der har prøvet at være sulten. Sådan rigtig tom indeni. Når ens tarme skriger af sult, hvad kan da være mere livsaligt end udsigten til et stykke friskbagt brød? Der er også noget gedigent og ordentligt ved Djævlens tilbud. Det er jo ikke underlødigt junkfood, Djævelen lokker med eller vild gourmet luksusmad. Det er det, vi dagligt takker for. Brødet. Fundamentet i vores kost.

Mon ikke Jesus har været fristet, ægte fristet på en menneskelig måde i modsætning til den næsten overmenneskelige måde han afviser Fristeren på i Dorés billede? Det er i hvert fald ikke sidste gang, han blev fristet. Sent skærtorsdag, i Getsemane have, vakler han et øjeblik og overvejer om det er det værd at udsætte sig selv for den tortur og de pinsler der venter ham.

I Mel Gibsons fremragende film "The Passion" er det endnu engang Djævelen, der er på spil, og som hvisker til Jesus i hans sjælekval: "Tror du virkelig at én mand kan bære byrden af hele verdens synder? Der er ingen, der kan bære denne byrde, siger jeg dig. Den er alt for tung. At redde deres sjæle har en alt for høj pris. Ingen kan det. Aldrig." Fristelsen er det rationelle argument, og et øjeblik ser Jesus ud til at vakle. Men så er det, han beder: Dog, ikke som jeg vil, men som du vil! Her udfoldes det, hvor ægte menneskelig Jesus er. Og det gør scenen i Getsemane have til en af de stærkeste og

smukkeste steder i Ny Testamente. For hvem kan ikke genkende den svaghed hos sig selv. Hvem af os har ikke oplevet fristelsen til at kaste en vigtig men ubehagelig pligt fra sig og vælge den nemme udvej i stedet?

Det er det, Jesus blev fristet til. Ja, så meget ligner han os. Så meget tænker og føler han som os - og alligevel er han samtidig Gud selv. Dobbelttheden er så voldsom, at vores fatteevne næsten ikke kan rumme det. Og der er måske en grund til, at det ikke lykkes for den gode Gustave Doré at indfange det på sine billeder – i hvert fald ikke på dem alle sammen.

Jesus får så meget glorie om panden, så man næsten på flere kilometers afstand kan se at her er Guds søn – men i virkeligheden var det jo lidt mere vanskeligt. For den Jesus, vi møder i Ny Testamente er uberegnelig, overraskende og nogen gange forvirrende i sine ord og handlinger.

Gud selv sprænger alle de billeder, vi laver af ham. Sådan siger den engelske forfatter C.S. Lewis et sted. C.S. Lewis hører ellers til dem, der har lavet billeder af Gud, for det er ham, der har skabt de meget læste og højtelskede børnebøger om Narnia. Her møder vi Gud i skikkelse af løven Aslan. Stærk, trofast og selvopofrende. Og vi møder også den onde – og lige her er ondskaben af hunkøn. Den hvide heks.

Selvfølgelig frister hun også. Hverken med æbler, magt eller med brød. Nej, hun lokker med en æske fyldte chokolader. Livet er som bekendt en gang imellem som en æske fyldt chokolader, man ved aldrig, hvad man får. Det gør drengen Edmund heller ikke i Narnia, da den hvide heks tilbyder noget at spise. Men han ved godt, at han giver efter for en fristelse. Han skammer sig og fortæller ikke sine søskende om sin oplevelse.

Han er som Adam, der gemmer sig i buskene efter at have spist af æblet. Og som Judas, der fortryder så snart han har forrådt sin Herre. Og alligevel er det ham, Aslan giver sit eget liv for at redde. En lille småløgnagtig dreng, der ikke kan lade være at guffe fyldte chokolader i sig. Tænk, det er sådan en Vorherre ofrer sig for. Sådan en som os.

Ja, jeg synes godt jeg kan genkende mig selv lidt i drengen Edmund. Den surmulende engelske lillebror kan jeg umiddelbart bedre spejle mig i end den fjerne Adam og Eva. Og derfor er det godt med billeder. Vi har brug for dem for at blive mindet om, at det er os, evangeliet handler om. Det er for vores skyld, Jesus modstår fristelserne og ofrer sig selv. Så længe vi ved, at det ikke er billederne, vi tror på, men Vor Herre. Ham, der er større end alt andet end vi kan forestille sig, og som alligevel besluttede sig for at gå ind i verden for at redde enhver af os små og smålige mennesker og gøre vores lille verden stor. Amen.